

Левін Борис Наумович

Біографія

Борис Левін чернігівець за місцем народження, народився він 5 травня 1919 року в сім'ї коваля. Закінчивши 1933 року семирічку в білоруському селі Жиличі, де мешкали один час батьки, юнак вступає наступного року на робітфак Чернігівського учительського інституту й за два роки стає студентом. А закінчивши інститут, працює деякий час в чернігівській газеті "Більшовик", і знову продовжує навчання в Ніжинському педінституті. 10 липня 1941 року починається для нього шлях учасника Великої Вітчизняної війни. Згодом цій темі письменник віддасть немало уваги. Лише ранньої весни 1946 року Борис Левін повертається до мирної праці. Короткий час він викладає у Слов'янському учительському інституті, а потім переходить на газетну роботу, працює у Чернігові, Вінниці, нарешті — з 1953 року — в редакції обласної газети "Зоря Полтавщини". Він приїхав до Полтави вже як член Співки письменників України. Тут і перейшов згодом на письменницький хліб, залишивши газетярство.

Письменник Борис Наумович Левін від 1953 року жив і працював у Полтаві. Тут написав він десятки книжок, але серед них на першому місці слід поставити цикл повістей про Івана Котляревського, об'єднаних спільною назвою "Веселий мудрець". Цією справді подвижницькою багаторічною працею (а розпочав він її ще на початку 70-х років) письменник створив художній життєпис першого класика нової української літератури, значно поповнивши котляревськознавчу бібліотеку.

Перші літературні спроби Б. Н. Левіна відносяться ще до початку війни. На нього справило вплив літературне оточення Чернігова та, зокрема, знайомство з Олексою Десняком. У 1939 році в журналі "Радянська література" (№ 11) було опубліковано уривок з поеми Левіна "Партизани". Але до першої книги було ще далеко, вихід її відсунула війна, і лише в 1948 році мрія здійснилась — у світ вийшла перша збірка оповідань під назвою "Сходить сонце". Потім він пише нові оповідання і повісті, одна за одною з'являються книги, писані то по-російськи, то українською мовою: "Заслуженная слава" (1949), "Золоті зерна" (1950), "Єгорка" (1956), "В дороге" (1957), "В начале лета" (1957), "По затерянным следам", "Фляга воды" (1958), "Возмездие", "Когда человеку семнадцать" (1961), "Сердце не знает покоя" (1962), "Добрые люди" (1963), "Тепло ранней осени" (1967), "Твои сыновья" (1969). Значна частина творів Б. Левіна була присвячена дитячій тематиці.

У 1969 році Полтава жила ім'ям Котляревського. В зв'язку з 200-річчям від дня народження видатного поета і драматурга було відновлено його садибу. В літературі з'являлися твори про Котляревського. Тоді й вирішив Б. Левін взятись за художню розповідь про життя славного полтавця, "веселого мудреця", автора безсмертної "Енеїди"... Перша книга повістей і оповідань про Котляревського з'явилась 1972 року, поклавши початок довголітній копіткій праці над втіленням у життя монументального задуму, що за кілька десятиліть вклався у сім книг. Робота була завершена лише в 1990

році.

"Веселий мудрець" — твір багатоплановий, це своєрідний сплав письменницького домислу з відомими біографічними фактами, підкріпленими документальним матеріалом. Письменнику випало перегорнути, законспектувати, вивчити, осмислити величезну кількість архівних і вже друкваних, але давно забутих матеріалів і використати головне з тих розшуків для створення "свого" Івана Котляревського. За словами критика Є. Шабліовського, книга Б. Левіна це "не біографія видатної особистості", а швидше "біографія часу, подій, тісно зв'язана з діяльністю, працею, усім життям головного героя", тобто І. П. Котляревського. Сприйняття читачами і критикою цієї монументальної праці було неоднозначне. Та це й зрозуміло: не в простий період української історії жив і творив цей поет-патріот, поет-громадянин.

Уже в творах про І. П. Котляревського письменник зачепив тему Миколи Гоголя. Та ця "зачіпка" не могла задовольнити письменника, і він приступає до глибшого осмислення життя і творчості другого великого земляка — Миколи Гоголя та створення його образу. На початку 90-х років у полтавських видавництвах "Астрея" та "Полтавський літератор" з'являється цикл невеликих повістей з життя М. В. Гоголя: "Единственная" (про взаємини письменника з родиною М. Ю. Віельгорського та спалах кохання до його молодшої доньки Ганни), "Прощай, Васильевка!" (про останнє перебування у рідній оселі на Полтавщині і роботу над завершенням "Мертвих душ"), "Не отрекаюсь" (про події кінця 1851 року, що вели до трагічного життєвого фіналу) та остання повість "В последнем круге" (про знищення рукопису "Мертвих душ" і смерть М. Гоголя). Причину смерті великого письменника Борис Левін трактує по-своєму, значно відступаючи від, так би мовити, канонізованих версій.

Таким чином, Б. Н. Левін поєднав у розробці цих двох тем — Котляревського і Гоголя — пильність дослідника і письменницьку майстерність, багато що прочитавши по-новому, по-своєму. Життя обох цих велетів літератури він намагався змалювати на тлі історичних подій часу, в яких вони жили, подій, що розгорталися в Росії, в Україні, на Полтавщині.

Слід іще сказати, що Б. Левін опублікував книгу повістей і оповідань "Роса на рябине" (1980). У багатьох творах письменника читачів хвилює полтавська тема ("В начале лета", "Дорогой хлеб", "Время человека" та ін.). Та найбільше значення мають твори про І. П. Котляревського та М. В. Гоголя — цілком, так би мовити, "полтавські".

Помер Борис Левін 28 червня 2002 року в Полтаві.